

rīdzes ziņas

NUMURA TĒMA: KAĶI

Bildes Autors: Ritvars Jaksons

ŠAJĀ NUMURĀ:

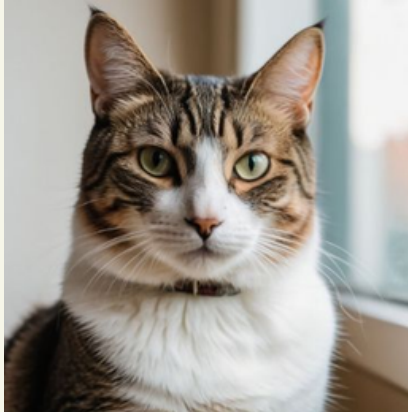
1. Lielie kaķi - eksklusīva intervija ar Rīgas ZOO Zīdītāju dzīvnieku nodaļas vadītāju Tatjanu Ivasenko
2. Filmas "Straume" recenzija
3. Kaķi filmās un spēlēs

NOZAGT ZĀĢI NO PAGRABA

RĪDZES ZIŅU redakcija

Helovīnā daži 'Rīdzē' ģērbsies maskās un daudzas klases taisa ballītes. Bet Helovīnus neatzīmē visi. Šie krāšņie svētki izcēlušies Īrijā, bet ļoti plaši iecienīti tieši ASV, un arī visā pasaulē. Tradīcija ir pārgērbties un iet diedelēt konfektes. Ir tumšs un bailīgi!

REDAKTORA SLEJA

Labdien! Es esmu Runcis Redaktors.

Kad ārā kļūst auksti, tad gribas mājās, siltu tēju, pledu un elegantu, mīlīgu kaķi blakus. Tādēļ šis munurs ir par kaķiem - lieliem un maziem. Mūsu numurā būs intervija ar lielo kaķu pētnieci, filmu un spēļu apskati, un vēl ..slavenā kaķu filma 'Straume'! Uzrakstījām par to recenziju un aptaujājām arī skatītājus. Visiem patika...Kaķu pirksts! Bet 31.oktobrī ir Helovīns. Tad ļaudis ģērbjas kostīmos, greb ķirbjus un biedē viens otru - baidies vai dod saldumus! Lai visiem saldi Helovīni.

LIELIE KAĶI

Ritvars JAKSONS

Lai cik mīlīgi, kaķi tomēr ir plēsīgi dzīvnieki. To vislabāk parāda viņu lielie radnieki - lauvas, tīģeri, leopardi un citi. Tomēr zoodārza speciālisti, kopēji un pētnieki lielos kaķus mīl un lutina. Par lielo kaķu raksturiem un īpatnībām lūdzām pastāstīt Rīgas zoodārza Zīdītāju dzīvnieku nodaļas vadītāju Tatjanu Ivasko.

Rīdzes Ziņas: - Kāda bijusi jūsu interesantākā pieredze ar kaķiem?

Ļoti grūti visu atcerēties. Katru dienu ir kaut kas jauns un neprognozējams, un dzīvnieki katru dienu nes kaut kādus pārsteigumus. Sāku ar lielajiem kaķiem strādāt, kad man bija 18 gadi - pēc skolas beigšanas. Protams, visinteresantākais bija sākums. Man nebija daudz zināšanu un pieredzes. Dzīvnieki, sevišķi lielie kaķi, jūt, ka cilvēks, piemēram, darbinieks nav pārliecināts par sevi vai baidās. Viņi pārbauda cilvēka raksturu. Kā var sabiedēt. Kā tu reagē. Mums ir sistēma, ka pie plēsīgajiem dzīvniekiem mēs neejam sprostā. Mums vajag viņus atdalīt, lai ieietu mītnē vai migā, lai satīrītu un noliktu barību. Tas ir sarežģīts process. Dzīvniekam jāsaprot, ka viņam jāpāriet uz citu sprostu, tas nozīmē, ka viņu jātrenē un jāmaca tas. Tad sākas visinteresantākais. Dzīvnieks var neklausīt, ja tu neesi viņa autoritāte. Viņš neklausā. Tādēļ ir ļoti svarīgi, kā jauns darbinieks - es te konkrēti stāstu par sevi - kā es to visu neklausīšanu uztveru. Vai sāku nervozēt, vai palieku dusmīga, vai vispār nereaģēju. Man no pirmās reizes izveidojās pareizais kontakts ar dzīvniekiem - es sāku strādāt ar tīģeriem. Pirmie mēneši bija visinteresantākie. Kad es izveidoju komunikāciju ar tīģeriem un lauvām, lai sastrādātos. Jo mēs sastrādājamies ar dzīvniekiem.

- Kurš ir Jūsu mīļākais lielais kaķis?

- Tīģeris. Man patīk tīģeri. Kaķi, ja tā padomā, visi izskatās vienādi - kaķu dzimta. Bet viņiem ļoti atšķiras raksturs un temperaments. Darba procesā tas parādās. Daudz kas atkarīgs no tā, vai tas kaķis ir sabiedriskais dzīvnieks vai vientuļnieks. Tīģeri ir vientuļnieki. Kad ģimenē ir viens bērns, viņš ir tā kā drusku izlutināts. Ne tā kā, kad ir divi, trīs. Tad ir vairāk draudzēšanās savā starpā..., bet tīģeri katrs sev prasa uzmanību kā tas vienīgais bērns. Man tas liekas ļoti interesanti, jāveido personiska pieeja katram. Mums ir gan tēviņš, gan mātīte - Augusts un Taiga. Viņi ir ļoti atšķirīgi. Ar Augustu mums ļoti paveicās, viņš ir tāda personība... Īsts aktieris. Viņam patīk uzmanība. Katru dienu viņš nāk, kā mēs to saucam, uz darbu aplokā. Viņi saņem algu, kad mēs tos kopjam un barojam, bet viņi visu dienu strādā. Un katru rītu dzīvnieku kopēji, kas ar viņu strādā, runā ar viņu, jo viņš savādāk neiet. Viņš pieprasa uzmanību. Viņi parunā - kā gulēji, kāds garastāvoklis? Un viņš ar dažādām skaņām arī atbild. Ir dienas, kad viņam nav garastāvokļa, un viņš vienkārši neiet strādāt. Ko darīt? Diemžēl apmeklētāji tajā dienā tīģeri neredz. Mēs diemžēl nevaram piespiest. Turpreti Taiga ir ļoti noslēpumaina meitene. Viņai patīk nākt uz darbu, kad ir maz apmeklētāju. Viņu laižam aplokā pēcpusdienā, kad Augusts jau nāk atpūsties mājās.

- Kādas kaķiem līdzīgu dzīvnieku sugas dzīvo Rīgas zoodārzā?

- Vismazākie mums ir servāli, divi brālīši. Tad pēc lieluma ir lūšu ģimene - mamma, tētis un trīs bērni. Šogad mums mazuļu nebija, jo diemžēl tētis bija atdalīts. Jo viņi vairojas vienreiz gadā. Un mums bija jau divi bērni no pagājušā gada, viens - no aizpagājušā. Tālāk mums ir puma - viens tēviņš, viņam ir 5 gadi. Tad nāk tīģeri un lauvas. Sanāk 5 sugas.

- Vai visiem lielajiem kaķiem ir vienāds raksturs?

- Es tā neteikšu. Pamats, jā, ir tāds, ka viņi visi ir plēsēji, ēd gaļu, bet jau iepriekš biju pateikusi, ka ir gan sabiedriski dzīvnieki kā lauvas, kas dzīvo lielos baros, praidā, un viņiem ir ļoti attīstītas komunikācijas spējas un stipra hierarhija. Galvenie ir alfa tēviņš un mātīte. Arī izauguši bērni klausā alfa tēviņu un alfa mātīti. Tīģeriem tas nedarbojas, viņi draudzējas tikai pārošanās sezonā, un kad tā sezona beidzas - tīģeriem tās ir 5-6 dienas - tad viņus jānodala. Dabā viņi viens no otra aiziet vairākus desmitus kilometru. Jo viņiem ļoti svarīga ir teritorija. Lūšiem arī ir līdzīgi. Mazuļi dzīvo gadu pusotru ar mammu un tētis aiziet. Tomēr zoodārzos dzīvnieki pielāgojas apstākļiem dzīvot kopā. Tomēr nevar dzīvot lielās grupās ilgu laiku. Piemēram, mums šobrīd mātīte, kas piedzima 2022.gadā, jau ir atdalīta un gaida savu pārvietošanas dienu uz citu zoodārzu. Ar māti dzīvo pagājušā gadā dzimušie, bet arī viņiem jāmeklē jaunas mājas. Dabā viņi tik ilgi nedzīvo kopā, bet zoodārzos jāpielāgojas - tomēr te nevajag meklēt barību un cīnīties. Par tīģeriem - ir Bengālijas, silto zemju tīģeri, kas ir sabiedriski un dzīvo lielā grupā, bet mūsu Amūras tīģeri ir vientuļnieki. (TURPINĀJUMS - 3. un 4.LPP.)

Zīmējumi no Maijas PUMPURAS

- Vai var atšķirt kaķu sugu pēc pēdas?

- Domāju, ka jā, bet neesmu šādā jautājumā iedziļinājusies. Tīgeri un lauvu varbūt var atšķirt pēc izmēra, jo lauvai ir plakanāka, lielāka pēda. Varbūt var, jā, bet pats zīmējums ir līdzīgs. Varbūt atšķiras nedaudz gepardi, jo viņi stāv nostāk no citiem kaķiem sistēmiski, jo viņiem neievēlās nadziņi kā citiem kaķiem. Tādēļ varbūt gepardu pēdas atšķiras – ir vairāk gareniskas. Bet ļoti labs jautājums, vajadzēs paskatīties.

- Ir kaķi ar biezu kažoku un bez apmatojuma. Kas nosaka, vai tev būs gara vai īsa spalva un kādā krāsā?

- Savvaļā pliku kaķu nav, tāds neizdzīvotu, tas ir cilvēka izgudrojums. Bet gara vai īsa spalva – tas atkarīgs no tā, kur kaķis dzīvo. Siltajā klimatā – īsa spalva, aukstajā – bieza.

- Kāpēc daži kaķi ir strīpaini, bet citi – plankumaini?

- Tas arī atkarīgs no tā, kur tā dzīvnieku suga dzīvo. Piemēram, tīgeri dzīvo, kur ir daudz koku, zāle. Viņu apmatojums sakrīt ar tiem vertikālajiem augiem, akmeņiem, skuju un lapu kokiem. Kad saule spīd, ir tādi vertikāli zibšņi, un viņu neredz. Kad tīgeris pie mums guļ zālē, viņš var būt 5 metrus no stikla sienas un skatīties virsū, bet cilvēki neredz, jo viņš saplūst ar vidi. Par plankumiem – tas pats. Leopards dzīvē dzīvo zaros, kur arī pārvietojas. Tur arī visa augu vide ar sauli ņirb un viņu nevar pamanīt. Lauvam ir plankumi tikai, kad dzīvnieki ir jauni, tad pazūd. Lauvas apmatojuma krāsa sakrīt ar savannas krāsu. Tā ir mīmikrija. Daba par visu padomā. Zālēdāji dzīvnieki piemērojas ar krāsām, lai viņus nepamana un neapēd, bet plēsīgie – lai viņi varētu kaut ko nomedīt.

STRAUMĒ ESAM ATKARĪGI NO SAVIEM DRAUGIEM

Ritvars JAKSONS, Maija PUMPURA, Marta VĒRDIŅA

Katrā filmas daļā ir kaut kas bēdīgs un kaut kas priecīgs – iespējams tas pieasaista un precīzi raksturo režisora un producenta Ginta Zilbaloža, producenta un scenārista Matīsa Kažas un komponista Riharda Zaļupes darbu, animācijas filmu “Straume”. Šī filma ir latviešu animatoru veiksmes stāsts – ieguvusi balvas 11 festivālos, bet kopā nominēta 15 balvām. Timekļa vietā “Rotten Tomatoes” filmai ir 100% kritiķu vērtējums, bet IMDB vietnē tai ir 8 no 10 punktiem.

Filma patīk visiem, ja neesi to redzējis – jānoskatās. Filmā izstrādāts lielisks animācijas veids, un visi dzīvnieki izskatās ļoti dabiski. Patīk arī saturs – tas, ka parādīts, ka vajag palīdzēt vienam otram, un nelaimē labāk ir būt kopā ar draugiem, nevis vienam pašam. Viss izskatījās ļoti īsts. Nebija tikai bēdīgi, bija arī priecīga noskaņa. Filmas veidotāji bija izdomājuši lielisku stāstu. Visi raksturi dzīvniekiem bija kā īsti. Piemēram, es zinu kaķi, kas dzīvo otrajā stāvā, vienmēr nolec lejā (un parasti ir nejauks pret bērniem – skrāpē un kož) – no tā var spriest, ka kaķi ir patstāvīgi un prot sevi aizsargāt. Kaķis ir izteiksmīgs dzīvnieks ar pārsteidzošu sejas izteiksmi, viņi vienmēr bolās, kad pienāk klāt – tā viņi dara, acis vienmēr kustās un mainās, kā viņš fokusējas. Kad kaķis kustina asti, viņš to dara ne tik daudz kā suns. Suņi parasti ir optimisti, bet kaķi ir uzmanīgāki. Kaķi slēpjas un, iespējams, uzbrūk. Filmā tas bija reālistiski attēlots.

Man ļoti patika tas, ka filmas stāsts bija izveidots tāds, ka bez vārdiem visu varēja saprast. Valodas nebija, tādēļ ka dzīvnieki jau nerunā, un tas deva tādu reālistiskāku priekšstatu. Kad es skatījos visas tās filmas, kur dzīvnieki runā, es nedaudz ticēju, ka arī dzīvē viņi runās, ka tas ir noslēpums, bet patiesībā viņi var runāt. Bet te viss bija kā īstajā dzīvē. Izņemot, kad viņi visi sadraudzējās un uzkāpa uz laivas. Tur beigās bija kādi astoņi dzīvnieki.

Krāsas bija mierīgas, tā kā īstajā dzīvē, nevis visās varavīksnes krāsās vai spilgti rozā zāle. To pašu var teikt par skaņu. Tā bija dabiska. Aizmugurē tā kā ūdens tecēja. Viss bija vairāk tāds īsts. Ja būtu mūzika, tad būtu tāda kā dokumentālā filma, tikai pārvērsta animācijā.

Man bija priecīga sajūta, un tad arī bēdīga. Mazliet bailes, jo es nevaru skatīties filmas, kur dzīvnieki nomirst. Bail bija, kad kaķis iekrita ūdenī un likās, kaut kas ar viņu notiks. Es visu laiku domāju, ja viss ūdens uzplūst no okeāna, tad var kāda haizivs atnākt. Mazliet bija dusmas, kad suņi apēda visas zivis. Suņi bija attēloti kā skolā, tādi bullīji. Tas bija no kaķa perspektīvas. Tad otra grupa izskatās – suņi, putni, lemūri – mazliet muļķīgi vai jauni. Bet tā kā nebija valoda, tad to tā īsti nevar pateikt.

No šīs filmas var iemācīties, stipram, drosmīgam, jaukam, tad tevi visi mīlēs.

MĒNEŠA SPĒLES

PICO PARK

Šī mēneša spēles arī ir saistītas ar Kaķiem! Tās ir "Pico Park" un "Stray"!

"Pico Park" ir spēle kurā ir jāsadarbojas ar draugiem lai tiktu tālāk! Tā spēle ir par to kā 2-8 kaķi (Spēlētāji) Cenšas izdarīt visus uzdevumus! Kopā ir 48 interesanti, Aizraujoši un Smieklīgi līmeņi! Tā ir lieliska spēle ballītēm un ja nav ko darīt! Ja bija pārāk viegli atceraties ka nesen iznāca otrā daļa kurā būs trakāki uzdevumi un trakāka pieredze!

Par "Pico Park"

Iznāca: 2019. gada 8. jūnijā (otrā daļa 2024. gada 28. augustā)

Iespēja dabūt: Nintendo Switch(19.99\$ otrā daļa 8.99\$), Steam(4.99\$ otrā daļa 8.99\$)

Cik balvām nominēta: 1 (1 iegūta)

"Stray" ir kur četru klaiņojošu kaķu grupa staigā pa pamestas ēkas drupām, viens no tiem tiek atdalīts no citiem pēc tam, kad iekrīt aizā, kas ved uz neapdzīvotu pazemes pilsētu. Kaķis atrod laboratoriju, kurā tas palīdz lejupielādēt mākslīgo intelektu neliela drona ķermenī, kas sevi dēvē par B-12. Tajā skaidrots, ka tas iepriekš palīdzējis kādam zinātniekam, taču liela daļa tās atmiņas bija bojāta un ir vajadzīgs laiks, lai atgūtu. B-12 sola palīdzēt kaķim atgriezties uz virsmas un pavada to tālāk pilsētā. Ceļojot tālāk, pāris atklāj, ka, lai gan pilsētā ir pilnīgi bez cilvēka dzīvības, viņu robotizētie kalpi, kompanjoni, paliek. Cilvēku prombūtnē kompanjoni ir apzinājušies sevi un ir izveidojuši savu sabiedrību starp pilsētas drupām, taču viņi tāpat ir iesprostoti pazemē. Drupas ir inficētas ar Zurku, mutantu baktērijām, kas ir attīstījušās, lai atvērtu gan organisko dzīvi, gan robotus

Par "Stray"

Iznāca: 2022. gada 19. jūlijā

Iespēja dabūt: Steam (27,99\$)

Cik balvām nominēta: 30 (6 iegūtas)

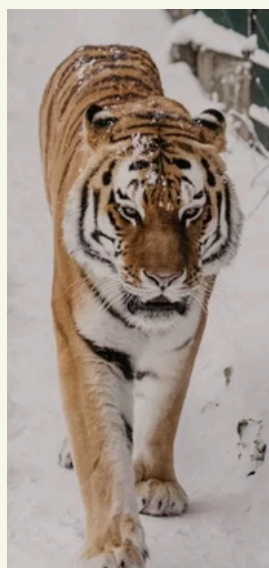
(TURPINĀJUMS NO 2. UN 3. LPP.)

- Kurš no kaķiem ir visbīstamākais?

- Visi – atšķiras tikai, vai uzreiz nogalinās, bet visi ir briesmīgi. Ne pie viena kaķa mēs neejam iekšā sprostā. Jo viņi savu sprostu un mājiņu uztver kā savu teritoriju. Ja tur ienāk, viņi to uztver kā iebrucēju – kāds svešs ienāk viņa mājās, un viņš sargās, gan savu teritoriju, gan sevi. Visi kaķi, kas ir savvaļas dzīvnieki, paliek tādi arī zoodārzā.

- Visi kaķi ir graciozi. Vai arī kustību ziņā atšķiras?

- Jā. Paskatieties, kā lauvas un tīģeri, leopardi dabā medī, lai tiktu pie barības – vai viņi skrien un seko, vai guļ slēptuvē un gaida. Ir vairāk lēkājoši un vairāk skrejoši kaķi. Piemēram, servāls ir no skraidošajiem. Viņam ir ļoti garas kājas. Viņš nav no kaķiem, kas gan skraida, gan lēkā pa zariem, viņš pārsvarā skrien pa zemi. Viņš medī kā suns – dzenā savu medījumu. Tīģeri un leopardi vairāk kāpj kokos un gaida slēptuvē savu antilopi. To var redzēt arī pēc skeleta uzbūves. Leopardam ir tādas kā maigākas kustības, jo viņi daudz lēkā un visi kauli un locītavas ir kustīgas, it kā mīkstākas, tā kā viņi daudz lēkā un balansē pa zariem. Gepardi arī ir no skraidošajiem ar garām kājām un muskuļiem, lai daudz skraidītu. Lauvas skrien, bet mazu distanci, viņi medī baros, tas ir komandas darbs.

AUGUSTS. Rīgas zoo publicitātes foto